

Täysistunto

Keskiviikko 29.11.2017 klo 14.02—17.01

9. Hallituksen esitys eduskunnalle eräiden ympäristöä koskevien hallintoasioiden muutoksenhakusäännösten tarkistamiseksi

Hallituksen esitys HE 43/2017 vp

Valiokunnan mietintö YmVM 14/2017 vp

Ensimmäinen käsittely

Puhemies Maria Lohela: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 9. asia. Käsittelyn pohjana on ympäristövaliokunnan mietintö YmVM 14/2017 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä.

Keskustelu

16.54 **Riitta Myller sd:** Arvoisa puhemies! Hallituksen esityksessä ehdotetaan valituslupajärjestelmän käyttöönottoa ympäristönsuojelulain, maa-aineslain ja vesilain mukaisissa asioissa, ja valituslupan käyttöä laajennettaisiin maankäyttö- ja rakennuslain ja myös luonnonsuojelulain puolelle. Kun me mietimme sitä keskustelua, joka täällä käytiin alkuillasta valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita käsiteltäessä, niin meidän olimme hyvin yksimielisiä näistä hyvistä tavoitteista, joita se sisältää ja jotka liittyvät esimerkiksi kansainvälisten ympäristösopimusten viemiseen suomalaiseen lainsäädäntöön, ilmastonmuutoksen torjuntaan, luonnon monimuotoisuuden säilymiseen ja Agenda 2030:n sisällön ottamiseen käytäntöön suomalaisessa kaavoituksessa. Nyt tällä lainsäädännöllä, kuten muutamalla jo aiemmin tehdyllä lainsäädännöllä, ikään kuin lyödään korvalle näitä ajatuksia, kun on kyse sen valvonnasta, että tosiasiallisesti nämä hyvät asiat, joista olimme siis aikaisemmin tänään samaa mieltä, toteutuisivat suomalaisessa maankäytössä. Tällä lailla tosiasiallisesti heikennetään kansalaisten ja kansalaisjärjestöjen mahdollisuutta valittaa heikosta kaavoituksesta tai näitten kansallisesti tärkeitten periaatteitten vastaisesta kaavoituksesta.

Valituslupajärjestelmän käyttöä ympäristöasioissa on yleisesti pidetty hankalana, ja siihen on suhtauduttu pidättyvästi, sillä ympäristöasiat ovat alueellisesti erilaisia, monimutkaisia ja oikeudellisesti tulkinnanvaraisia. Hankkeiden ympäristövaikutukset saattavat ulottua laajalle alueelle ja kohdistua laajaan asianosaissiiriin, ja niiden aiheuttamat muutokset ympäristöön ovat vaikeasti poistettavissa. Kuitenkaan tässä ei ole tehty riittävästi ympäristövaikutusten arviointia. Päinvastoin todetaan, että tällä lailla ei ole juurikaan vaikutusta ympäristöön. Kuitenkin sillä rajoitetaan kansalaisten ja kansalaisjärjestöjen oikeuksia valvoa sitä, että hyvä ympäristön tila olisi myös tulevaisuudessa totta.

Tähän soppaan liittyy vielä se, että ympäristöhallinnon rakenteet ovat muuttumassa erittäin merkittävällä tavalla käynnissä olevan maakuntauudistuksen johdosta. Näitä asioita ei ole myöskään tarkasteltu tässä yhteydessä eikä sitä, mitä nämä parin viime vuoden aikana tehdyt muutokset yhdessä vaikuttavat. Valituslupajärjestelmän laajentaminen siis tosiasia-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 126/2017 vp

allisesti heikentää kansalaisten ja järjestöjen mahdollisuutta osallistua ympäristöä koskevaan päätöksentekoon. Onkin katsottava, että tämä laki on säästölaki, mutta säästöt eivät voi mennä edelle kansalaisten oikeusturvaa.

Tämä valituslupajärjestelmä vaikeuttaa huomattavasti tavallisen ihmisen mahdollisuutta saada asiansa käsittelyyn korkeimmassa hallinto-oikeudessa, koska valitusluvan hakeminen on juristin työtä. Se ei tavalliselta mattimeikäläiseltä onnistu ainakaan niin, että lupa heltäisi sitten tuohon valituksen tekemiseen.

Tällä saatetaan tavoitella myös ihan hyviä asioita, kuten valitusaikojen lyhentämistä, mutta tähän on parempi lääke olemassa. Se on se, että lisätään käsittelijöitten määrää tuomioistuimissa ja varmistetaan se, että kaikki kansalaiset saavat asiansa kuuluviin. Tällä tavalla myöskin vahvistetaan kansalaisten luottamusta siihen, että yhteiskunta ja valtio toimivat kaikkien yhteiseksi eduksi ja puolueettomasti.

16.59 Merja Mäkisalo-Ropponen sd: Arvoisa puhemies! Edustaja Myller nosti yhden tärkeän asian esille tässä puheenvuorossaan, eli politiikkajohdonmukaisuuden. Hallitus on hyväksynyt Agenda 2030 -toimintaohjelman ja sitoutunut sen toteuttamiseen. Edustaja Myller totesi, ettei kestävä kehitys ole huomioitu tässä lakiesityksessä, ja minä olen tämän saman ongelman huomannut useamman kerran tämän syksyn aikana täällä salissa keskusteluissa. Eli lakiesityksessä ei ole kestävä kehitys ohjaamassa sitä lainsäädäntötyötä, vaikka sen pitäisi olla punaisena lankana, ainakin jos uskomme hallitusta, koska hallitus on itse sanonut tämän Agenda 2030:n kohdalla, että se on ohjaamassa kaikkea muuta lainsäädäntöä tästä eteenpäin. Ja tämä on nyt yksi esimerkki siitä, että hallitus ei ole välttämättä sisäistänyt, mitä politiikkajohdonmukaisuus tarkoittaa.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 43/2017 vp sisältyvien 1.—6. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.